

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของข้าราชการทหารเรือ ลักษณะงานวิจัยเป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาทางสังคมวิทยามานุษยวิทยา โดยได้กำหนดตัวแปรที่เป็นปัจจัยจุดใจต่างๆ ตั้งเป็นสมมติฐานเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1. ความยึดมั่นผูกพันต่ออาชีพทหารเรือ
- 1.2. ความรู้สึกที่หน่วยงานเป็นที่พึงพิงได้
- 1.3. ความรู้สึกที่หน่วยงานมีชื่อเสียง
- 1.4. ความคาดหวังที่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงาน
- 1.5. ความรู้สึกว่าคุณค่ามีความสำคัญต่อหน่วยงาน
- 1.6. ความสำเร็จในงาน
- 1.7. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
- 1.8. ความรับผิดชอบ
- 1.9. เงินเดือนและสวัสดิการ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ

หน่วยการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการทหารเรือ สังกัดกรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ ซึ่งเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวน

2. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวนของนายทหารชั้นสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวน รวมทั้งสิ้น 201 นาย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 10 นาย

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของข้าราชการทหารเรือ จะใช้วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (documentary research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากตำราเอกสาร ผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา ทั้งจากห้องสมุดของสถาบันต่างๆ และจากหน่วยงานกรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ เพื่อที่จะเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยภาคสนาม (fieldwork) โดยการออกแบบสอบถามให้ข้าราชการทหารเรือ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม (questionnaire) และการสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการ (informal interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ลักษณะของการวิจัยจะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามปลายปิด เป็นคำถามที่มีคำตอบไว้ให้เลือกตอบ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบตามความเป็นจริงและทัศนคติของผู้ตอบ

2. แบบสอบถามปลายเปิด เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถที่จะตอบคำถามได้อย่างเสรี ตามข้อเท็จจริงและตามความคิดเห็นของผู้ตอบ

การสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ประเด็นคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อัตราเงินเดือนต่อเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ มีจำนวน 6 ข้อคำถาม คือ ข้อ 1 - 6

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) โดยแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือก 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวน 37 ข้อคำถาม คือ ข้อ 1 - 37 โดยจำแนกเป็น

1. ความยืดหยุ่นผูกพันต่ออาชีพทหารเรือ	ข้อ 1 - 4
2. ความรู้สึกว่าหน่วยงานเป็นที่พึงพิงได้	ข้อ 5 - 8
3. ความรู้สึกว่าหน่วยงานมีชื่อเสียง	ข้อ 9 - 12
4. ความคาดหวังที่ได้รับการตอบสนอง
จากหน่วยงาน	ข้อ 13 - 16
5. ความรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ
ต่อหน่วยงาน	ข้อ 17 - 20
6. ความสำเร็จในงาน	ข้อ 21 - 25
7. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	ข้อ 26 - 30
8. ความรับผิดชอบ	ข้อ 31 - 34
9. เงินเดือนและสวัสดิการ	ข้อ 35 - 37

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนะวิธีการที่จะทำให้ข้าราชการทหารเรือเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ ลักษณะเป็นคำถามเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น

การทดสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้นำกรอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวบรวมและสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในกรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถาม

2. ความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (pre – test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจริง ได้แก่ ข้าราชการทหารเรือ ในสังกัดกรมอุทกทหารเรือ ที่ไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามจริง จำนวน 20 นาย โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้นได้นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.9782

สำหรับการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลทางมานุษยวิทยา โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะของคำถามคล้ายกับข้อความในแบบสอบถาม แต่คำถามในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวจะมีความละเอียดลึกซึ้งซึ่งมากกว่าคำถามในแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง และชัดเจน และตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากขึ้น ซึ่งผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้ตามความคิดเห็นของตนอย่างมีอิสระ ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการอย่างแท้จริง ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งประมาณ 1 – 2 ชั่วโมงต่อวัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทำการเก็บรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยที่ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาโดยผ่านทางอาจารย์ที่ปรึกษา ทำหนังสือขออนุญาตไปยังเจ้ากรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ เพื่ออนุมัติการแจกแบบสอบถามและการเข้าไปสัมภาษณ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ได้

แก่ ข้าราชการทหารเรือ กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ จำนวน 201 ชุด ปรากฏว่าสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจริงได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 181 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.04 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

2. ส่วนการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่จัดเตรียมไว้ไปทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับคัดเลือกให้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 นาย โดยเป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะบันทึกคำตอบที่ได้ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด และได้นำแบบสอบถามมาลงรหัส หลังจากนั้นจึงทำการบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS มาช่วยในการประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำผลเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์เพื่ออธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. ส่วนข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด จะทำการประเมินผลด้วยมือ (Manual Tabulation)

สำหรับในส่วนของคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของข้าราชการทหารเรือ เป็นคำถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยกำหนดการเลือกไว้ 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การให้คะแนนระดับการวัดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อความเรียงเรียงเพื่อวัดระดับความคิดเห็น ซึ่งมีข้อความในเชิงบวกและเชิงลบ โดยจะให้คะแนนแต่ละระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

ข้อความเชิงบวก (positive) การให้คะแนนแต่ละระดับความคิดเห็น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	4
เห็นด้วย	ระดับคะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ระดับคะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	1

ข้อความเชิงลบ (negative) การให้คะแนนแต่ละระดับความคิดเห็น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	1
เห็นด้วย	ระดับคะแนน	2
ไม่เห็นด้วย	ระดับคะแนน	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน	4

ดังนั้นแต่ละระดับจะมีคะแนนอันตรภาคชั้น (class interval) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าพิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4 - 1}{3} = 1 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาข้างต้น สามารถนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินค่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของข้าราชการทหารเรือ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.00	บ่งชี้ว่าระดับแรงจูงใจ ต่ำ
	2.01 – 3.00	บ่งชี้ว่าระดับแรงจูงใจ ปานกลาง
	3.01 – 4.00	บ่งชี้ว่าระดับแรงจูงใจ สูง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ค่าร้อยละ (percentage) ของคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ โดยการแจกแจงหาค่าร้อยละเป็นรายข้อ ประกอบการอธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

2. ค่าเฉลี่ย (mean) เพื่อวิเคราะห์หาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของข้าราชการทหารเรือ ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์หาระดับแรงจูงใจแต่ละองค์ประกอบของแรงจูงใจก่อน ตั้งแต่ปัจจัยที่ 1 – 9 โดยการหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัย หลังจากนั้นจะนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยรวม ซึ่งเป็นค่าระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการโดยส่วนรวมของข้าราชการทหารเรือ

3. ค่าไคสแควร์ (chi – square test) เพื่อหาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของแต่ละปัจจัย เพื่อต้องการทราบว่าตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการและตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. ค่าแกมมา (Goodman and Kruskal' s Gamma) เพื่อหาทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางที่สอดคล้องหรือตรงข้าม และหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแกมมา คือ (อ้างถึงใน จิรภา สินธุนา, 2539)

ค่าแกมมา	ระดับความสัมพันธ์
0.7 หรือสูงกว่า	สูงมาก
0.50 – 0.69	สูง
0.30 – 0.49	ปานกลาง
0.10 – 0.29	ต่ำ
0.01 – 0.09	ต่ำเกือบไม่มี ความสัมพันธ์
0	ไม่มีความสัมพันธ์

5. ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (informal interview) จะเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)